

Állásfoglalás kisméretű kereskedési könyv szerinti tevékenységgel kapcsolatban

A Társaság állásfoglalás kiadása iránti kérelemmel fordult a Magyar Nemzeti Bankhoz (**MNB**) a hitelintézetekre vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról szóló 2013. június 26-i 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek (**CRR I**) és az azt módosító, az 575/2013/EU rendeletnek a tőkeáttételi mutató, a nettó stabil forrásellátottsági ráta, a szavatolótőkére és a leírható, illetve átalakítható kötelezettségekre vonatkozó követelmények, a partnerkockázat, a piaci kockázat, a központi szerződő felekkel szembeni kitettségek, a kollektív befektetési formákkal szembeni kitettségek, a nagykockázat-vállalások és az adatszolgáltatási és nyilvánosságra hozatali követelmények tekintetében történő módosításáról, valamint a 648/2012/EU rendelet módosításáról szóló 2019. május 20-i (EU) 2019/876 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek (**CRR II**) a kisméretű kereskedési könyv szerinti tevékenységgel kapcsolatos egyes rendelkezései értelmezése tekintetében.

I. TÉNYÁLLÁS

A Társaság 2020. június 30. napjától alkalmazza a CRR 94. cikk alapján a kisméretű kereskedési könyv szerinti tevékenységre vonatkozó kivétel szabályokat, melynek alátámasztására vonatkozó jelentést a negyedéves felügyeleti adatszolgáltatásban a „piaci kockázatok” fejezet alatt rendszeresen bemutat az MNB számára.

A Társaság meglátása szerint a CRR I nem ad(ott) kellő eligazítást a 94. cikkben foglalt, a kisméretű kereskedési könyv szerinti tevékenységre” vonatkozó kivétel szabályok tekintetében, viszont a CRR II már egyértelműbb rendelkezéseket tartalmaz.

A Társaság előadta továbbá, a jelenleg is alkalmazott kisméretű kereskedési könyv monitoring módszertanában nagyon prudensen figyelembe veszi a lakossági állampapírok (KKJ, FKJ, MÁP+ stb.) aktuális állományát is, bár azokra vonatkozóan érdemi kereskedési tevékenység nem történik az elsődleges forgalmazói tevékenységből származó kötelezettségek teljesítésén túl. A lakossági állampapírok speciális jellege miatt a másodpiaci likviditást az elmúlt időszak tapasztalata szerint nagyon csekélynek látja a Társaság, ügyfél oldalon kicsi az érdeklődés a másodpiacon a rendszeres elsődleges kibocsátások miatt. A Társaság portfóliójában gyakorlatilag havi ciklus szerint folyamatosan bővül a lakossági portfólió (folyamatos kétoldalú árjegyzés mellett), majd a felgyülemlett állampapírokat az ÁKK rendszeresen visszavásárolja.

II. A JOGKÉRDÉS

1. Egyetért-e az MNB a Társaság azon álláspontjával, miszerint a CRR I. nem adott kellő eligazítást a 94. cikkben foglalt, a kisméretű kereskedési könyv szerinti tevékenységre vonatkozó kivétel szabályok tekintetében, viszont a CRR II. 94. cikkében foglalt rendelkezések ezt feloldották a következők szerint:
 - (i) a CRR I 94. cikk (1) bekezdés a) pontban nem volt egyértelmű az „általános esetben” kitétel jelentése, míg a CRR II 94. cikk (1) bekezdése pontosan meghatározza a küszöbértékeket és így feloldja a korábbi „általános esetben” és „soha” kettősségét;
 - (ii) a CRR I 94. cikk (2) bekezdésben hivatkozott „üzleti tevékenység nagyságának” a kiszámítási gyakorisága nem került egyértelműen meghatározásra, míg a CRR II 94. cikk (3) bekezdése pontosan meghatározza, hogy az intézményeknek a kereskedési könyv szerinti tevékenységük nagyságát a hónap utolsó napja szerinti adatok alapján kell kiszámítaniuk;
 - (iii) a CRR I 94. cikk (3) bekezdésében hivatkozott bejelentési kötelezettség gyakorlása nem volt egyértelmű, ugyanis nem volt tisztázott, hogy mi a teendő, ha az adott intézmény eléri a 94. cikk (1) bekezdés a) pontban elért mértéket, de nem éri el a b) pontban meghatározott mértéket, míg a CRR II 94. cikk (6) bekezdés alapján haladéktalanul be kell jelenteni a 94. cikk (1) bekezdés a) és b) pontjaiban elért mértéket?
2. Megerősíti-e az MNB, hogy a CRR II 94. cikk (5) bekezdése alapján történő bejelentési kötelezettség nem generál semmilyen újabb bejelentési kötelezettséget az MNB felé, mivel azt a CRR I. alapján már bejelentette, igénybe vette a Társaság és a kivétel szabályok lényegében nem változtak?
3. Az üzleti tevékenység nagyságára vonatkozó volumen monitoringra a C90-es COREP adatszolgáltatási táblában kellően jó és standard lehetőség adódik, ennek kitöltésére felkészült a Társaság és kéri annak megerősítését, hogy ezen táblázatnak megfelelően teljesítheti-e jelentési kötelezettségét már a CRR II. módosításának a hatálybalépését megelőzően is.

4. Kéri továbbá azon véleményének MNB általi megerősítését, hogy a CRR II. hatályba lépéséről szóló 3. cikk (2) bekezdése alapján, többek között a kisméretű kereskedési könyvi tevékenységre vonatkozó kivétel szabályokra vonatkozó módosítások a CRR II. hatályba lépését megelőzően már alkalmazhatóak.
5. A lakossági állampapír állományt szükséges-e figyelembe venni a kereskedési könyvi tevékenység nagyságának a számítása során?

III. A TÁRSASÁG ÁLLÁSPONTJA

A Társaság az állásfoglalás kérésében tételesen hivatkozott jogszabályi rendelkezések alapján ismételtlen kifejtette, hogy álláspontja szerint hogyan értelmezendők a CRR II módosított 94. cikke rendelkezései (lásd a jogkérdés releváns pontjait), továbbá, hogy álláspontja szerint a lakossági állampapír állományt, annak speciális jellege miatt, nem szükséges figyelembe venni a kereskedési könyvi tevékenység nagyságának a számítása során.

IV. AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

Irányadó jogszabályi rendelkezések

CRR I. 94. cikk *Kisméretű kereskedési könyv szerinti tevékenységre vonatkozó kivétel*

(1) Az intézmények a kereskedési könyv szerinti tevékenységük tekintetében a 92. cikk (3) bekezdésének b) pontjában említett tőkekövetelményt helyettesíthetik az említett bekezdés a) pontjának megfelelően kiszámított tőkekövetelménnyel, feltéve, hogy a mérleg szerinti és mérlegen kívüli kereskedési könyv szerinti tevékenységük nagysága megfelel mindkét következő feltételnek:

a) általános esetben kisebb, mint a mérlegfőösszeg 5%-a és 15 millió EUR;

b) soha nem haladja meg a mérlegfőösszeg 6%-át és 20 millió EUR-t.

(2) A mérleg szerinti és a mérlegen kívüli üzleti tevékenység nagyságának kiszámításakor az intézményeknek a következőket kell alkalmazniuk:

a) hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat piaci árakon vagy névértékükön, a részvényeket piaci értékükön, a származtatott ügyleteket pedig az azok alapjául szolgáló eszközök névértéke vagy piaci értéke szerint kell értékelni;

b) a hosszú pozíciók abszolútértékét összegezni kell a rövid pozíciók abszolútértékével.

(3) Ha egy intézmény nem teljesíti az (1) bekezdés b) pontjában előírt feltételt, akkor azonnal értesítenie kell az illetékes hatóságot. Ha vizsgálatát követően az illetékes hatóság megállapítja, hogy az (1) bekezdés a) pontjában szereplő követelmény nem teljesül, és arról értesíti az intézményt, az intézmény a következő adatszolgáltatás időpontjától már nem alkalmazhatja az (1) bekezdésben foglaltakat.

CRR II 94. cikk *Kisméretű kereskedési könyv szerinti tevékenységre vonatkozó eltérés*

(1) A 92. cikk (3) bekezdésének b) pontjától eltérve az intézmény kereskedési könyvi tevékenysége szavatolótőke-követelményét e cikk (2) bekezdésének megfelelően is kiszámíthatja, amennyiben az intézmény mérleg szerinti és mérlegen kívüli, kereskedési könyvi tevékenységének nagysága a havonta, a hónap utolsó napja szerinti adatok alapján elvégzett értékelés szerint nem haladja meg a következő küszöbértékek egyikét sem:

a) az intézmény összes eszközének 5%-a;

b) 50 millió EUR.

(2) Amennyiben teljesülnek az (1) bekezdés a) és b) pontjában meghatározott feltételek, az intézmény a következőknek megfelelően számíthatja ki kereskedési könyvi tevékenysége szavatolótőke-követelményét:

a) a II. melléklet 1. pontjában felsorolt ügyletek, az ugyanazon melléklet 3. pontjában említett, tulajdoni részesedést megtestesítő ügyletek és a hitelderivatívák esetében az intézmény nem köteles alkalmazni a 92. cikk (3) bekezdésének b) pontjában említett szavatolótőke-követelményt az említett pozíciókra;

b) az e bekezdés a) pontjában említettektől eltérő kereskedési könyvi pozíciók esetében az intézmény a 92. cikk (3) bekezdésének b) pontjában említett szavatolótőke-követelményt helyettesítheti a 92. cikk (3) bekezdésének a) pontja szerint számított követelménnyel.

(3) Az intézményeknek a mérleg szerinti és mérlegen kívüli, kereskedési könyvi tevékenységük nagyságát az (1) bekezdés alkalmazása céljából a hónap utolsó napja szerinti adatok alapján kell kiszámítaniuk a következő követelményeknek megfelelően:

a) a számításnak ki kell terjednie a 104. cikknek megfelelően a kereskedési könyvbe besorolt minden pozícióra, a következők kivételével:

i. deviza- és árupozíciók;

ii. a nem kereskedési könyvi hitelkockázati kitettségeket vagy partnerkockázati kitettségeket fedező, belső fedezeti ügyletekként megjelenített hitelderivatívákban, valamint az olyan hitelderivatíva-ügyletekben fennálló pozíciók, amelyek maradéktalanul ellentételezik ezen, a 106. cikk (3) bekezdésben említett belső fedezeti ügyletek piaci kockázatát;

b) a számításba az a) pontnak megfelelően bevont minden pozíciót az adott napi piaci értékén kell értékelni; amennyiben a pozíció adott napi piaci értéke nem áll rendelkezésre, az intézménynek a pozíció adott napi valós értékét kell figyelembe vennie; amennyiben a pozíció adott napi valós és piaci értéke nem áll rendelkezésre, az intézménynek az érintett pozíció legutóbbi valós vagy piaci értékét kell figyelembe vennie;

c) a hosszú pozíciók abszolútértékét összegezni kell a rövid pozíciók abszolútértékével. (4) [...]

(5) Az intézményeknek értesíteniük kell az illetékes hatóságokat arról, ha a kereskedési könyvi tevékenységük szavatolótőke-követelményét a (2) bekezdésnek megfelelően számítják ki, vagy ha megszüntetik annak ily módon történő számítását.

(6) Az intézménynek haladéktalanul értesítenie kell az illetékes hatóságot, ha már nem felel meg az (1) bekezdésben meghatározott egy vagy több feltételnek.

[...]

Az MNB álláspontja

Ad.II.1.

A CRR I és CRR II fent idézett rendelkezéseinek összevetése alapján az MNB egyetért a Társaság azon véleményével, hogy a CRR II 94. cikke egyértelműsítette a kisméretű kereskedési könyv szerinti tevékenységre vonatkozó kivételszabályokat azzal, hogy pontosan meghatározza a küszöbértékeket [(1) bekezdés]; pontosan meghatározza, hogy az intézményeknek a kereskedési könyv szerinti tevékenységük nagyságát a hónap utolsó napja szerinti adatok alapján kell kiszámítaniuk [(3) bekezdés] és egyértelműsíti, hogy az intézménynek haladéktalanul értesítenie kell az illetékes hatóságot, ha már nem felel meg az (1) bekezdés a) vagy b) pontjában (vagy mindkettőben) meghatározott feltételnek [(6) bekezdés].

Ad.II.2.

A CRR I 94. cikke – a CRR II-vel ellentétben – nem tartalmazott kifejezett rendelkezést arra, hogy az intézményeknek be kell jelenteniük, ha a kereskedési könyvi tevékenységük szavatolótőke-követelményét a 94. cikk (2) bekezdésnek megfelelően számítják ki (azaz alkalmazzák a kisméretű kereskedési könyv szerinti tevékenységre vonatkozó kivételeket), csak azt kellett bejelenteniük az illetékes hatóságnak, ha már nem feleltek meg az alkalmazás követelményeinek.

Erre tekintettel – bár a CRR II 94. cikkben foglalt szabályok alapvetően kevésbé szigorúak, mint a CRR I-ben lévők – az MNB azt tartja jó gyakorlatnak, ha a Társaság az alább leírt módon eleget tesz a CRR II 94. cikk (5) bekezdésében előírt bejelentési kötelezettségének.

Bejelentés elvárt módja:

(i) a Társaság a 2021. június 30. napi adatai alapján küldje be a kereskedési könyvi tevékenységének nagyságát bemutató számításait (választása szerint ezt a Társaság az Ad. II.3 pontban írtak szerint a C_90-es tábla-szerkezetben is megteheti, ez esetben a tábla értékeit EUR devizanemben tüntesse fel, a kisméretű kereskedési könyvi [15-, illetve 20 millió eurós] korlátok számításával konzisztens átváltási árfolyamokat használva) azzal, hogy a jelen állásfoglalás Ad.II.5. pontjában kifejtett MNB álláspontra tekintettel ezen számításoknak tartalmazniuk kell a lakossági állampapír állományt is,

(ii) nyilatkozzon a Társaság arról, hogy a számított nagyságrend megfelel -e a CRR II 94. cikk (1) bekezdése a) és b) pontjának és ha igen, akkor a szavatolótőke-követelményt a (2) bekezdés szerint számítja-e a fentebb megjelölt vonatkozási napra.

Ad.II.3.

A 2021. április 5. napján hatályba lépett, 2021. október 5. napjától alkalmazandó, az 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a piaci kockázatra vonatkozó konkrét adatszolgáltatási követelmények tekintetében történő alkalmazása céljából végrehajtás-technikai standardok meghatározásáról szóló, a BIZOTTSÁG 2021. március 15-i (EU) 2021/453 VÉGREHAJTÁSI RENDELETE (2021/453 Rendelet) II. melléklete II. részének 1. pontja szerint a C 90.00 - A kereskedési könyvre és a piaci kockázatra vonatkozó küszöbértékek elnevezésű adatszolgáltatási táblában (C_90-es tábla) a CRR 94. cikkében (kis méretű kereskedési könyv szerinti tevékenységre

vonatkozó kivétel) említett számítás eredményére, valamint az intézményeknek a CRR 325a. cikke szerint kiszámított, piaci kockázatnak kitett mérleg szerinti és mérlegen kívüli üzleti tevékenységének nagyságára vonatkozó adatokat kell feltüntetni.

Az intézményeknek a 2021/453 Rendelet által előírt rendszeres adatszolgáltatási kötelezettségeiknek a 2021/453 Rendelet 5. cikke által meghatározott – fentebb írt – alkalmazási időponttól kezdődően kell megfelelniük (azaz a C_90-es tábla első beküldése 2021. szeptemberi vonatkozási dátumra 2021. november 11. napján lesz esedékes, mely a tábla tartalmából következőleg visszamenőleg a július, augusztus és szeptember hó végi adatokat is tartalmazni fogja), az MNB ugyanakkor nem látja akadályát annak, hogy – mivel egyetért azzal, hogy az üzleti tevékenység nagyságára vonatkozó volumen monitoringra a C_90-es táblában jó és standard lehetőség adódik – a Társaság a folyamatos felügyelés keretein belül beküldeni kívánt jelentéseinek már ezt megelőzően is a C_90-es táblában (annak megfelelő táblában) tegyen eleget. Továbbá azt is jó gyakorlatnak tartja az MNB, ha a Társaság a CRR II 94. cikk (6) bekezdésében előírt bejelentési kötelezettségét (küszöbérték átlépése) is a C_90-es tábla folyamatos felügyelés keretében történő beküldésével teljesíti, megjelölve egyben az átlépés mértékét, okait és a jövőre vonatkozó következményeit.

Ad.II.4.

A CRR II. 3. cikk (1) és (2) bekezdése szerint a rendelet az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését követő huszadik napon (azaz 2019. június 27. napjától) lépett hatályba azzal, hogy azt a (3)-(8) bekezdésekben felsorolt kivételektől eltekintve 2021. június 28-tól kell alkalmazni. Ennek alapján a „kisméretű kereskedési könyvi tevékenységre vonatkozó eltérések” szabályait – mivel a CRR I 94. cikkét módosító, a CRR II 48. pontja nem szerepel a (3)-(8) bekezdésekben - 2021. június 28. napjától kell alkalmazni.

Ad.II.5.

A CRR II 49. cikk (3) bekezdése szerint az intézményeknek a mérleg szerinti és mérlegen kívüli, kereskedési könyvi tevékenységük nagyságát úgy kell kiszámítaniuk, hogy az kiterjedjen a 104. cikknek megfelelően a kereskedési könyvbe besorolt minden pozícióra, kivéve a deviza- és árupozíciókat, a hitel- és partnerkockázatot fedező hitelderivatívákat. Ennek értelmében a lakossági állampapírokat figyelembe kell venni a számítások során, mivel a kivétel szabályok nem terjednek ki rájuk.

Az MNB felhívja a Társaság figyelmét arra, hogy véleményét kizárólag az állásfoglalás kérdésben rendelkezésre bocsátott információk alapján alakította ki, így az abban foglalt egyedi jogértelmezés csak a Társaság által előadott tényállásra vonatkozik. Az MNB véleménye nem tekinthető kötelező erejű állásfoglalásnak, a benne foglaltaknak más hatóságra, illetve a bíróságra nézve nincs kötelező tartalma. A jelen állásfoglalás kizárólag a Társaság tájékoztatása céljából készült, a benne foglaltak egyéb célok (pl. marketing) érdekében, továbbá harmadik személyekkel szemben nem használhatóak fel, illetve jogvita eldöntésére nem alkalmazhatóak.

2021. szeptember 10.